

Криза. Времена преиспитивања свугде и свега зарад логичног објашњења шта се десило и поготово шта још може да се деси (Гордон Браун на самиту Г8 у Аквили: "Следи још дубља рецесија"). Велике истине о свим (намерним) промашајима, које чинише најразвијеније економије, сручише се свом силином пре свега на најсиромашније главе по свету. Сада су сви углавном паметни и одлично препознају корене, узроке и последице вишедеценијског понашања оних који свет гурнуше у незапамћену кризу. Рођени на овим просторима, у овим временима имају „срећу“ да свом пребогатом животном искуству додају и спознају како је живети са највећом светском кризом у последњих 80 година (може да се покаже и више), после распада више држава у којима смо живели, ратовали и губили радна места и свеколику социјалну сигурност.

Није да нисмо увек нешто покушавали. Мењали смо владе и законе, доносили безбројне уредбе мање или више гласали увек се надајући бољем и на крају стигли ту где јесмо. Вероватно постоји много ствари које сада не бисмо урадили, поготово са (са)знањима које имамо. За велики број ствари крив нам је чврст „загрљај“ такозване међународне заједнице. За неке смо пре свега заслужни сами. Како је одлично описао Младен Ђорђевић у тексту „[Четири српске приватизације](#)“ – уместо ефикасне и конкурентне привреде, створено је тржиште прилагођено профитима банака, продаји увозне робе и владавини монопола. .. Те 2001.

тврдили су нам преко својих телала (млади, паметни, леви) да морамо да донесемо нови Закон о приватизацији и да се прилагодимо светски важећем концепту неолиберализма као најбољем и једино исправном, јер само са таквим схватањем и организацијом привредног развоја можемо да се укључимо у просперитетна друштва.

Осам година касније, сведоци смо да се неолиберализма не само одричу његови творци (што би Ангела Меркел рекла: “Где сте сада ви који нас у ово увалисте?”) већ га проглашавају највећим злом који је у ствари био систем шпекулативног карактера, зарад што дужег очувања система који је одређеном броју земаља (пре свега Америци) допуштао енормна преливања богатства из целог света.

Подсетимо се начела приватизације како је то написано у члану 2. Закона:

Приватизација се заснива на следећим начелима:

Да ли је дошло време за укидање Закона о приватизацији?

Пише: Милан Пурић
понедељак, 13 јул 2009 21:18

- 1) стварање услова за развој привреде и социјалну стабилност;
- 2) обезбеђење јавности;
- 3) флексибилност;
- 4) формирање продајне цене према тржишним условима.

Остављајући мало по страни друго, треће и четврто начело, мада и о њима има много тога да се анализира, погледајмо шта се десило са првим.

„Учешће индустријске производње у БДП 1989, износило је 44,5%, а у 2008. само 17,45%. У високоразвијеним земљама оно се креће око 30%, у Чешкој је 40%, а у Кини скоро 50%.

Зашто је пропала српска индустрија? Разлога има више, али су кључни у вези са процесом приватизације и доминантним развојем сектора услуга, темељеног на страном капиталу. Катастрофално лошим концептом приватизације, који се трајаво реализује већ осам година, довршава се процес ликвидације великих индустријских предузећа, започет санкцијама, ратним разарањима, драстичним падом производње, запослености и извоза.“ [\[1\]](#)

Коментар горњег цитата био би излишан. Одговор на логична питања шта се све десило и дешава са приватизованим предузећима, и поред огромног броја чиновника у Агенцији за приватизацију, и великог новца утрошеног за њихов рад, једноставно нема. Размотавање клупка о раду у Агенцији за приватизацију и објављивање података о стотинама милиона евра потрошених без икакве контроле, даће један од главних одговора о корупцији у Србији и свим ефектима погубних шпекулативних приватизација. Зашто отпуст дугова држави и јавним предузећима у приватизованим фирмама није третиран као докапитализација (слично као што ради америчка Влада)? А затим акције предате акцијском фонду Србије и по почетку профитабилног пословања

Да ли је дошло време за укидање Закона о приватизацији?

Пише: Милан Пурић
понедељак, 13 јул 2009 21:18

приватизованих фирми продате на берзи (са правом првенства купцу фирме). Исто важи за решавање питања вишка радника, односно социјални програм који је држава спровела на терет Буџета (свих грађана), а у корист купаца приватизованих фирми.

О другом делу првог начела вероватно најбоље говоре бројни случајеви суицида транзиционих губитника, одсецање делова тела, наравно онолики број штрајкова у свим деловима Србије и неколико стотина хиљада осталих без посла изазваних применом реченог Закона.

После свега, основано се поставља питање да ли и даље треба наставити са применом закона који је већ нанео несагледиве штете земљи и на који начин смањити погубне ефекте које је изазвао? Сведоци смо да држава некад брже, некад спорије има начина да своје грађане обештети или на други начин стање врати у пређашње. Закон о национализацији као типичан пример дневно-политичког понашања власти биће исправљен Законом о реституцији. Споро, али достижно. Пљачка и превара звана Језда и Дафина у организацији саме државе, санкционисане су законом који је обештетио све грађане који су страдали у превари која је организована у оквиру закона те државе.

Питање које желим да поставим односи се на право друштва, а поготово најтеже погођених приватизацијом да покрену иницијативу о укидању штетног и друштвено опасног Закона о приватизацији и довођењу стања у друштвено прихватљиве оквире. Да ли сама држава може да покрене ово питање или је потребно још више (колико?) радника на улицама, путевима, пругама и мостовима? Да ли су потребне језиво потресне сцене о страдањима и патњама радника да се пробуди свест код власти о неодрживости овог и сличних закона и аката? Аутистична власт која нам се обраћа ових дана, поводом прве године деловања Владе, сигурно није та која ће ово питање покренути. Ово питање иако није једино, биће сигурно на листи проритетних (критичне) масе незадовољних, која се убрзано прикупља у Србији и која ће променити сигурно више од само једног закона. Можда ја нисам у праву у дијагностиковању стања. Али шта каже министар Љајић?

[1] <http://www.politika.rs/rubrike/ostali-komentari/Srpska-faza-stabilizacije-krize.sr.html>
Љубодраг Савић, Политика 09.07.2009.